

Vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2022-2024 taloussuunnitelman valmistelu

409/02.02.00/2021

KAUPHALL 30.08.2021 § 299

Talousjohtaja Juha Liinavuori

Lähtökohdat

Edellisessä vuosien 2021-2023 taloussuunnitelman valmistelussa lähdettiin siitä, että vuodet 2021 ja 2022 tulevat olemaan alijäämisiä. Maltillisella menokasvulla pyritään siihen, että alijäämä kuitenkin pienenee ja vuonna 2023 päästäisiin ylijäämaiseen tilikauteen. Suunnittelun perusta ei ole kokonaiskuvan osalta muuttunut tulevaa vuosien 2022-2024 taloussuunnitelmaa valmisteltaessa.

Talouden suunnitteluun aiheuttaa edelleen epävarmuutta koronatilanteen jatkuminen. Korona aiheuttaa rokotusten, testauksen, hoidon ja varautamisen vuoksi todennäköisesti kustannuksia vielä vuonna 2022. Myös toiminnantuotot eivät kerry normaalisti, mikäli rajoitustoimet jatkuvat.

Kuntien lähivuosien palvelutarpeen kysyntää ja menopaineita lisää varsinkin ikääntyneiden suhteellisen määrän voimakas kasvu. Lisäksi hallitusohjelma sisältää useita kuntien tehtäviä lisääviä toimenpiteitä. Uudet tehtävät on tosin luvattu kompensoida kunnille täysimääräisesti.

Bruttokansantuotte näyttäisi tuoreempien ennusteiden mukaan jatkavan noin 3 prosentin kasvua vuonna 2022. Myös kunnallisverot kehittyisivät tämän hetkisten arvioiden mukaan suotuisasti vuonna 2022.

Vuoden 2023 alusta toteutuva sote-uudistus vaikeuttaa vuosien 2023-2024 arviointia. Uudistuksessa kunnista siirretään hyvinvointialueille koko maan tasolla yhtä paljon kustannuksia ja tuloja. Siirettävää toimintakatetta (nettokustannus) vastaan siirretään vastaava määrä valtionosuuksia, yhteisöveroa sekä kunnallisveron tuottoa. Kuntien kunnallisveroprosentteja lasketaan tämän hetkisten arvioiden mukaan reilulla 13 prosenttiyksiköllä. Kokonaisuudessaan Ylöjärven osalta sotemuutoksen vaikutus olisi alustavien laskelmien mukaan suhteellisen neutraali.

Johtoryhmä on valmistellut talousarviokierrosta kesäkuun ja elokuun valmistelukokouksissa. Talousarvion valmistelun lähete keskustelua

on käyty kesäkuussa kaupunginhallituksessa sekä elokuun aikana kaupunginhallituksen talousarvio- seminaarissa ja lautakuntien kokouksissa.

Talusraami

Ylöjärven kaupungin talouden kokonaiskuvaa ilmentävässä talusraamissa on veroarvioinnin pohjana käytetty Kuntaliiton ylläpitämää uusinta veroennustetta toukokuulta 2021. Ennuste perustuu valtiovarainministeriön, verohallinnon ja Suomen Kuntaliiton arvioihin verotulojen kehityksestä. Veroennusteen tietojen pohjalta on arvioitu, että kunnallisverokertymä kasvaisi Ylöjärvellä tänä vuonna 4 prosenttia ja vuonna 2022 3 prosenttia.

Myös yhteisöveron osalta on käytetty Kuntaliiton arviota sellaisenaan. Yhteisöverokertymä pienenee vuonna 2022, koska vuodelle 2021 koronatukitoimena tehty jako-osuuden korotus poistuu. Kiinteistöverotulo on lähivuosina pysynyt lähes samansuuruisena.

Raamilaskelma ei sisällä muutoksia veroprosentteihin.

Valtionosuustulot on arvioitu valtiovarainministeriön ennakkolaskelman mukaisesti lisäämällä arvioon opetusministeriön rahoitusosuuden kautta tuleva oppivelvollisuuden laajentamisrahoitus. Valtionosuudet kokonaisuudessaan hieman laskisivat vuodesta 2021.

Toimintatuotot on raamissa budjetoitu talousarvion 2021 tasolle. Taksatarkastelut suoritetaan normaaliin tapaan, mutta kokonaisuudessaan tuottojen tasonosto ei ole esimerkiksi koronatilanteen takia perusteltua.

Tuki- ja avustustulot on arvioitu viime vuosien tapaan maltilliselle tasolle. Käytössä ne ovat kokonaistilanteen näkökulmasta neutraaleja; jos tuloja saadaan lisää aiheuttavat ne lähtökohtaisesti vastaavan suuruiset lisämenot.

Maanmyyntitulot ovat vaihdelleet viime vuosina paljonkin. Luontensa vuoksi niiden varaan ei ole perusteita budjetoida kiinteitä käyttötalouden menoja. Maanmyyntitulot on ennakoitu raamiin maltillisesti.

Ylöjärven talous on ollut 2010- luvun kohtuullisessa tasapainossa. Ylijäämisiä tilikausia on ollut selvästi enemmän kun alijäämisiä. Viime aikoina on ollut kuitenkin vuosia, jolloin vuosittainen menokasvu on ollut talouden tasapainotilan ylläpidon kannalta liian suurta. Myös vuoden 2021 tilinpäätösennuste ennakoii voimakasta menokasvua. Olennainen osa talouden tasapainon ylläpitämisessä

onkin vuosittaisen menokasvun pitäminen keskimäärin kohtuullisella tasolla.

Raamissa on vuoden 2022 osalta lähdetty siitä, että menokasvu olisi korkeintaan 2,6 prosenttia tilinpäätösennusteeseen 2021 nähden. Tämä menokasvu kattaisi palkkojen sopimuskorotusten yms. pakollisluontoisten varausten lisäksi lakisääteiset tai muut sen luonteiset sitovat lisätarpeet.

Talousarvioprosessin alkuvaiheessa on tullut ilmi, että osastoilla on edellä mainittujen lisäksi useita lisäresurssointitarpeita. Nämä eivät raamin menokasvuvaraahan mahdu. Eli lisätarpeiden toteuttaminen edellyttäisi raamiin nähden muita säästöjä tai tuloerien kasvua.

Vuoden 2022 investointien kokonaistasoksi on suunnittelun tässä vaiheessa muodostumassa 19,4 miljoonaa euroa. Vastaava luku voimassa olevassa Mapstossa oli 18,5 miljoonaa euroa. Kasvu johtuu tietyiltä osin eräiden vuodelle 2021 budjetoitujen hankkeiden osittaisesta siirtymisestä vuodelle 2022.

Investointitason selvä nousu yhdistettynä alijäämäiseen talousarvioon tarkoittaa sitä, että Ylöjärvi velkaantuu reilusti lähivuosina.

Kaupungin johtoryhmä koordinoi valmistelun tilannetta raamiin nähden ennen lautakuntien varsinaisia syyskuun talousarviokäsitteilyitä.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on vastata tarvittavista toimenpiteistä, mikäli lautakuntien esitykset yhteensä ylittävät kokonaisraamin.

Lisätiedot Juha Liinavuori, p. 040 133 4540, juha.liinavuori@ylojarvi.fi

Liite - Talousarvioraami
- Raamin oheismateriaali

Kaupunginjohtaja ehdottaa:

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä esitetyn raamin talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman 2022-2024 laatimisen pohjaksi,
2. investointien omahankintamenojen kokonaismääräksi vuodelle 2022 enintään 19,4 miljoonaa euroa ja
3. antaa yksityiskohtaisen talousarvion laadintaohjeen kaupunginjohtajan ja talousjohtajan tehtäväksi.

Päätös

Keskustelun kuluessa Peer Haataja ehdotti, että raamia tarkistetaan siten, että tavoitellaan nollatulosta. Sopeutus tehdään käyttömenoista. Mika Kotiranta ja Katja Luojus kannattivat Haatajan ehdotusta.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät jaa. Mikäli ei voittaa, Haatajan ehdotus tulee kaupunginhallituksen päätökseksi.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Ahonen, Heikkilä, Heiska, Kiiskinen, Mäki-Ventelä, Pelkonen, Sarvijärvi Stenman) ja 3 ei-ääntä (Haataja, Kotiranta, Luojus), joten puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Talousjohtaja Juha Liinavuori poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 16.18.

Kaupunginhallitus piti kokoustaunon tämän asian jälkeen klo 16.18 - 16.28.
